

pligtelse som den, det ærede Medlem her nævnede. Den kategoriske Benægtelse, som det ærede Medlem ønskede, kan jeg altsaa meget vel tjene ham i at fremsætte. Vi har selvfølgelig ikke paataget os nogen som helst hemmelig Forpligtelse knyttet til dette Laan, mindst en saadan Forpligtelse som af det ærede Medlem nævnet. Det er meget sandsynligt, at Statsgældsdirektøren under sine Forhandlinger med de fremmede Finansmænd i London har henvist til de Udtalelser, som Finansministeren her hjemme Gang paa Gang er fremkommet med, nemlig at nu var det Mening at holde den Balance, som man søgte at opnaa ved de nye Skattelove, at nu var det Mening at sætte Tæring efter Næring, nu var det Mening ikke at forøge Udgifterne hverken til det ene eller det andet Formaal, heller ikke til sociale Formaal eller Samfærdselsformaal, ud over hvad Indtægterne kunde bære. Statsgældsdirektøren har været fuldstændig berettiget til at henvise dertil, da jeg Gang paa Gang offentlig er fremkommet med den Slags Udtalelser. Men at der skulde ligge nogen som helst Forpligtelse deri, som overfor det fremmede Finanskonsortium binder vor Lovgivningsmagts Frihed, er ganske hen i Vejret.

Maaske det ikke er helt overflødigt overfor forskellige Antydninger, der er fremkomne her i denne Sal om Jernbanetakstforhøjelsens Henførelse under Skatter, endnu at sige et Par Ord til Supplering af, hvad der baade fra min og fra andres Side blev sagt derom i Fjor. Det er umuligt, naar man gennemtænker denne Sag nøjere, at fastholde en anden Anskuelse end den, at en Jernbanetakstforhøjelse kun bliver til en Skat, hvis Udbyttet af Takstforhøjelsen bringer Statsbanernes Udbytte saa højt op, at det overskrider Normalforrentningen. Man vil, hvis man ikke fastholder dette, komme til ganske absurde Konsekvenser. Maa jeg benytte et lille Tankeeksperiment: Lad os tænke, at Staten, som jo nu allerede er Producent og forretningsdrivende paa visse Omraader, bestemte sig til at overtage Fabrikationen af Sukker — jeg nævner dette Eksempel, fordi dette jo i Fjor blev foreslaaet fra et enkelt Parti her i Salen — og overtage den paa den Maade, at man derved vilde give det danske Folk en Gave, saaledes at man satte en Salgspris for Sukker, der til Eksempel kun var det halve af Produktionsomkostningerne. Lad mig foretage dette Tankeeksperiment et Øjeblik. Jeg tænker mig, at man havde

Raad til det, eller mente at have Raad til det, og at man gjorde det, vilde saa de ærede Medlemmer og f. Eks. det ærede Medlem for Københavns 10de Valgkreds (Bang) sige, at der, naar en saadan Lov var blevet gennemført, var blevet paalagt det danske Folk en Skat, svarende til, hvad det maatte betale for sit Sukker, endskønt dette kun var det halve af Produktionsomkostningerne. Og hvis Staten saa efter et Par Aars Forløb skulde komme til den Erkendelse, at dette var dog for stor en Gave at give Befolkningen, man maatte trække lidt ind paa det, og man saa forøgede Prisen for det monopoliserede Sukker, saa den blev $\frac{3}{4}$ af Produktionsomkostningerne, vilde man da sige, at nu var der paalagt Befolkningen en Skat svarende til dette Tillæg af $\frac{1}{4}$ af Produktionsomkostningerne? Et saadant Tankeeksperiment viser ganske tydeligt, hvor absurd Betragtningen af en Forhøjelse af Jernbanetaksterne som Skat er, saa længe man ikke kommer over den normale Forrentning. Forholdet er i Virkeligheden dette, at Statsbanernes Kapital pr. 1. April 1913 kan sættes til 277 Mill. Kr., saaledes som det fremgaar af Finanslovforslaget. Jeg sætter Renten heraf til $3\frac{1}{2}$ pCt. — jeg bruger dette Tal, fordi det tidligere har været det, vi ansaa for den normale Forrentning; med de nuværende forandrede Forhold paa Verdensmarkedet maatte man op til et betydelig højere Tal, ja endogsaa op over 4 pCt., men lad os holde os til $3\frac{1}{2}$ pCt. Man skulde da for at dække denne Rente opnaa et Overskud af Statsbanerne paa ca. 9,700,000 Kr. Overskuddet er imidlertid anslaaet til kun 5,635,000 Kr. Det virkelige Forhold er altsaa dette, at selv efter Forhøjelsen af Jernbanetaksterne yder Staten et aarligt Tilskud til dem, der benytter Jernbanerne, paa ca. 4 Mill. Kr.

Jeg skal slutte med et Par Bemærkninger angaaende den økonomiske Tilstand i det hele. Det ærede Medlem for Horsens Landkreds (P. Th. Nielsen) fremkom med interessante Bemærkninger derom i den Tale, hvormed han indledede Forhandlingen. Jeg kunde have Lyst til at komme noget nærmere ind paa dette Emne ved at meddele Resultatet af en Undersøgelse, der paa min Foranledning er foranstaltet af Statistisk Bureau med Hensyn til det vigtige Spørgsmaal, som jeg allerede en Gang før, i 1908, har draget frem her i Salen, nemlig Spørgsmaalet om vor Gæld til Ulandet. Der er siden 1908 foretaget to Undersøgelser i den Retning af Statistisk